

ಕೆಲಸ ನಗೆ...'

ಕೃಷ್ಣಯ್ಯ ಮೆಟ್ಟಿಲಿಳಿದು ಹೋದ ಮೇಲೆ ಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಿ ಕಾಫಿ ಕುಡಿದಿಟ್ಟ ಲೋಟ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಹೆಜ್ಜೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರಗೆ ಬಂದಳು. ಏನಾಯ್ತು? ಎಂದು ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಗಂಡನನ್ನು ವಿಚಾರಿಸುವ ದೈರ್ಯ ಅವಳಿಗೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಭತ್ತ ಹಾಕಿದರೆ ಅರಳಾಗುವಷ್ಟು ಗಣಗಣ ಉರಿಯುತ್ತಿತ್ತು ಗಂಡನ ಮಕ. ಕಾಫಿ ಲೋಟ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಹೋದರೆ ಬಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಅದಕ್ಕೆ ಕೈ ಹಾಕಿಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೂ ಮೊದಲೇ ಹತ್ತಿಕೊಂಡಿತ್ತು ವಾಗ್ಗಾದ. ತುಂಬಿದ ಲೋಟದಲ್ಲಿ ನೋಣ ಬಿದ್ದು ಒಡ್ಡುಡುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು ಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಿ ಲೋಟದಲ್ಲಿ ಕಾಫಿಯನ್ನು ಕಲಗಚ್ಚಿನ ಬಾನಿಗೆ ಸುರಿದು ಲೋಟ ತೋಳು ಕವುಚಿಟ್ಟಳು. ಗಂಡ ಹೀಗಾಕಿ ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಮುನಿಯಂತೆ ಆಡುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಅವಳಿಗೆ ಆತಂಕ. ಹೋದಲ್ಲಿ, ಬಂದಲ್ಲಿ ಏನೋ ಒಂದು ರಗಳೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಯಾರು ಸುಮನಿರುತ್ತಾರೆ? ಸುಮನಿರು ಅವರೇನು ತಾಳಿ ಕಟ್ಟಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ ಹೆಂಡತಿಯೇ? ಕೆಲವು ಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಕಿವಿಯ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತವೆ, ಕೆಲವು ಇಲ್ಲ. ಏನಾಯ್ತು? ಎಂದು ಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಿ ಬಾಯ್ಬಿಟ್ಟು ಕೇಳದಿದ್ದರೂ ಅವಳ ಹಿಂದೆ ಹಿಂದೆ ಬಂದಿದ್ದ ಶಿವರಾಮ ತಾನಾಗಿ ಬಾಯ್ಬಿಟ್ಟ.

'ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಕಡ್ಡಿ ಹೆಚ್ಚೋಕೆ ಬರುತ್ತೆ ಪ್ರಾಣ. ಎಂತಾ ಕುಂಯ್ಯ ಬುದ್ಧಿ ಅಂತಿ, ಕೆಪ್ಪೆಗೆ ಎರಡು ಬಿಗೀಬೇಕು ಅನ್ನಿಸಿಟ್ಟಿತ್ತು..'

..'

'ಇನ್ನು ಈ ಊರಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮನ್ನ ಹಿಡಿಯೋರು ಯಾರಿದಾರೆ? ತಮ್ಮರಾಯ್ತು ಉಪ್ಪರಿಗೆ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದು. ಇನ್ನು ನಿಮ್ಮೇ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಅಂತಾನೆ..'

..'

'ಅವನು ಉಪ್ಪರಿಗೆ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿದ ನೆಗೆನು ಬಂತು ಭಾಗ್ಯ? ಮನೆ ಒಕ್ಕಲಿಗೆ ಊರೂರು ತಿರುಗಿ ಅಕ್ಕತ ಕೊಟ್ಟು ಕರೆದಿದಾನೆ. ಒಡಮಟ್ಟಿದ ಅಣ್ಣ ಅಂತ ಒಂದು ಮಾತು?', 'ನಾನೇನು ಅವನ ಗಂಟು ತಿಂದಿದೀನಾ?' ಎನ್ನುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇಂತಹ ಹೇಳಿಕೆಗಳ ನಂತರ ಬರಬೇಕಾದ ವಾಕ್ಯ. ಆ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ನುಂಗಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು ಶಿವರಾಮ. ಹೆಂಡತಿಯೆಂದು ಸತ್ಯ ಹೇಳಿಯಾಗಿದೆಯಲ್ಲ?

'ಹೋಗಿ ಬಿಡ್ರೀ, ನೀವ್ಯಾಕೆ ಕಾಲು ಕೆಕೊಂಡು ಜಗಳ ಆಡೋಕೆ ಹೋದ್ರೀ? ಅವನು ಹೇಳಿಕೆ ಮಾಡಿದ್ರೆ ನೀವು ಹೋಗಿರೋದ್ರೀ?'

'ಯಾಕೆ ಹೋಗ್ತೀ? ಅಷ್ಟು ಗತಿಗಿಟ್ಟಿಲ್ಲ ನಾನು..'

'ಸೈ ಮತ್ತೆ, ಬಿಟ್ಟಿಡಿ ನೀವು ಜಗಳ ಮಾಡ್ತೀರೀಂದ್ರೆ ಹೊರಗಿನೋರಿಗೆ ತಮಾಷಿ ಅನ್ನುತ್ತೆ. ಬೇಕೊಂತ್ತೇ ನಿಮ್ಮನ್ನ ಕೇಣ್ಣಾರೆ..'

'ಇವನೂ ಅದೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದು. ಮನೆಒಕ್ಕಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಹೊಟ್ಟೆಬಿರಿ ಲಾಡು, ಪಾಯಸ ಉಂಡಂಬಂದೋನಿಗೆ ನಾವು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿಲಿಲ್ಲ ಅಂತ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ? ಬೇಕೆ ಬೇಕೊಂತ್ತೇ'

'ಹೇಳಿಲ್ಲ, ಕೆರಳಿಸೋ ಮಾತಾಡೋದು ಅಂದ್ರೆ ಕೆಲವರಿಗೆ ತಮಾಷಿ..'

ಕಳೆದ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ

ಮನೆ ಒಡೆದುಹೋದುದರ ಸಂಪೂರ್ಣ ಆರೋಪವನ್ನು ಶಿವರಾಮ ನಾದಿನಿಯ ಮೇಲೆ ಹೊರಿಸಿದ. ತವರು ಮನೆಯವರ ಕುಮ್ಮಕ್ಕಿನಿಂದ ಕನಕ ತನಗೆ ಎಂದು ನಿಂತು, ಮನೆ ಒಡೆದುದನ್ನು ಹೆಂಡತಿಯ ಬಳಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡ.

ಪಂಚಾಯತಿ ನಡೆದು ಮನೆ ಪಾಲಾದುದನ್ನು, ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕ ಮಗನ ಜೊತೆ ಹೊರಟು ನಿಂತಿದ್ದನ್ನು ಶಿವರಾಮ ಬೇಸರದಿಂದಲೇ ಹೇಳಿಕೊಂಡ. ಹೆಂಡತಿಯ ತಾಳಕ್ಕೆ ಕುಣಿಯುತ್ತಾನೆಂದು ತಮ್ಮನ ಮೇಲೆ ಅವನಿಗೆ ಅಸಾಧ್ಯ ಕೋಪವಿತ್ತು. ಚಿಕ್ಕ ಮಗನ ಹಿಂದೆ ಹೋದಳೆಂದು ಅಮ್ಮನ ಮೇಲೂ ಸಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಮನೆ ಒಡೆದರೂ ಚಿನ್ನದ ಭಂಡಾರ ಪಾಲಾಗಲು ಶಿವರಾಮ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಡವೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಯಾರ ಕಣ್ಣಿಗೂ ಕಾಣದಂತೆ ಅಡಗಿಸಿಟ್ಟು ಅಷ್ಟೂ ಚಿನ್ನವನ್ನು ತನ್ನದನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ಗಂಡ ಮಾಡಿಡ್ಡು ಪಾಪಕೃತ್ಯವೆಂದು ಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಅನ್ನಿಸಿತು. ಆದರೆ, ಅವಳ ಕೈಲಿ ಏನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಮಗುವನ್ನು ನೋಡುವ ನೆವದಲ್ಲಾದರೂ ಅತ್ತ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಹೋಗಬಹುದೆನ್ನುವ ಅವಳ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಸುಳ್ಳಾಯಿತು. ತನಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಗಂಭೀರವಾದುದೇನೂ ಜರುಗಿದೆ ಎಂದು ಅವಳಿಗೆ ಅನ್ನಿಸತೊಡಗಿತು.

'ಇನ್ನು ನಮ್ಮ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಹೆಗೆ ಕಾಲಿಡ್ತಾನೋ ನೋಡೇಬಿಡ್ತೀನಿ. ಜನ ಓಡಾಡ್ತಾರೆ ಅಂತ ನಾಯಿ ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕೋದು ಇವರಿಗೆ ಓಡಾಡೋಕೆ ಸಲೀಸಾಗ್ಗಿಟ್ಟಿದೆ. ಸರಪಳಿ ಬಿಟ್ಟಿಡ್ತೀನಿ ಇನ್ನು..'

'ಅಯ್ಯೋ ಕರ್ಮ. ಯಾರೋ ಏನೋ ಮಾತಾಡಿದ್ದು ಅಂತ ಓಡಾಡೋರಿಗೆಲ್ಲಾ ತೊಂದ್ರೆ ಕೊಡೋಕಾಗುತ್ತಾ? ಎಲ್ಲನ್ನೂ ದೂರ ಮಾಡ್ಕೊಂಡು ಬದುಕೋದು ಕಷ್ಟ ಕಷ್ಟೇ. ನಾಕು ಜನ ಬೇಕಾಗ್ತಾರೆ.'

'ಯಾಕೆ? ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ಹಣ ಹೊರೋಕಾ?'

ಇಂಥ ಮಾತು ಶಿವರಾಮನ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಬರಲಿಲ್ಲ ಅಂದರೆ ಅದು ಆಶ್ಚರ್ಯ. ಅವನು ಉಪ್ಪರಿಗೆ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಅಂದರೆ ಇವರಿಗಾಕೆ ಹೊಟ್ಟೆಬೇನೆ ಶುರುವಾಗಬೇಕು? ಆಗ್ಲಪ್ಪಾ, ಒಳ್ಳೇದಾಗ್ಲಿ. ಇನ್ನೂ ಎರಡು ಮನೆ ಕಟ್ಟಿಸಿ ಅಂದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದ ಕಡ್ಡಿ ಹೆಚ್ಚೋಕೆ ಬಂದೋರೇ ಆಗಿದ್ದೆ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿ ಹೋಗಿತ್ತಾ? ಇನ್ನು ಊರಿಡೀ ಅವನು ಧಂಗುರ ಸಾಕೊಂಡು ಬರ್ತಾನೆ, ತಮ್ಮನ ಹೆಸರೆತ್ತಿದ್ದ ಶಿವರಾಮ ಭಟ್ಟಿಗೆ ಹೊಟ್ಟೆಲಿ ಜೀರಿಗೆಮೇಣಸು ನುರಿದ ಹಾಗಾಗುತ್ತೆ ಅಂತ. ಯಾರ ಹತ್ತಿರ ಹೇಗೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಹೇಗೆ ಮಾತಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೆಗಸರು ಹೇಳಿದರೆ ಕೇಳಿಬಿಡುತ್ತದೆ ಯಾ ಗಂಡಸು ಜಾತಿ?

ಇದೊಂದು ಸಣ್ಣ ಉದಾಹರಣೆ ಅಷ್ಟೇ. ಇಂಥದ್ದು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ನಡೆದಿದೆ, ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ತಮ್ಮನ ಹೆಸರು ಹೇಳಿ ಶಿವರಾಮನನ್ನು ಕೆರಳಿಸುವ ಕಿತಾಪತಿಗಳು ಇದ್ದೇ ಇದ್ದಾರೆ. ಇವನು ಕೆರಳಿದಷ್ಟೂ ಅಂತಹವರಿಗೆ ವಿಕೃತ ಸಂತೋಷ. ತಮಾಷೆ. ಈ ಹಿಂದೆ ಶಿವರಾಮನ ಅಪ್ಪನ ವೈದಿಕ ಬಂದಿತ್ತಲ್ಲ. ವಾಡಿಕೆಯಂತೆ ಹಿರಿಮಗನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬೇಕು.

'ನೋಡಿ, ಇದೊಂದು ಅವಕಾಶ ಅಂದ್ಬಳಿ.

ಹೋಗಿ ಆ ಮನೆಯೋರನ್ನ ಕರೆದು ಬನ್ನಿ. ಬರ್ತಾರಾ, ಬಿಡ್ತಾರಾ ಅನ್ನೋದು ಅವರಿಗೆ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದು' ಓಲೈಸಲು ನೋಡಿದ್ದಳು ಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಿ.

'ನಾನಾಕೆ ಅವನ ಮನೆ ಬಾಗ್ಲಿಗೆ ಹೋಗ್ತೀ? ಏನಂದ್ಬಂದಿತ್ತಿ ನನ್ನ?' ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ ಉತ್ತರ ಬಂದಿತ್ತು.

'ನೀವು ಹಿರೀರು ಕಣ್ಣೀ. ವೈದಿಕ ಅಂದ್ಬೇಲೆ ಕರೀದಿದ್ದೆ ತಪ್ಪಾಗುತ್ತೆ. ಅವರಿಗೂ ಪ್ರಸಾದ ಅಲ್ಲಾ? ಅಮ್ಮ ಬೇರೆ ಇದಾರೆ. ತೀರಾ ಬಿಟ್ಟು ಹಾಕೋಕಾಗಲ್ಲ..'

ಶಿವರಾಮ ಆ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಕರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ, ಇಲ್ಲಿ ಎರಡೂ ಕಡೆ ಅಪ್ಪನ ಶ್ರಾದ್ಧ ನಡೆಸಿ ಮಕ್ಕಳು ಕಾಗೆ ಪಿಂಡ ಇಟ್ಟರು. ಕರೆಸಿಕೊಂಡ ಕೆಲವರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ವಡೆ, ಸುಕ್ಕುಂಡೆ, ಪಾಯಸ ತಿಂದು ಬಂದರು. ಕೆಲವರು ಇಲ್ಲಿ.

'ದೊಡ್ಡಭಟ್ಟು ಹಿರಿಮಗನ ಮನೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದೋ, ಕಿರಿಮಗನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೋ..' ಎನ್ನುವ ಕುಶಾಲ ನಡೆಯಿತು.

'ಎಲ್ಲಿಗಾರೂ ಹೋಗ್ಲಿ. ಎರಡೂ ಕಡೆ ಉಂಡ್ರೆ ಕೈಯಾಗಲ್ಲ..' ಎಂದು ಶಿವರಾಮ ಸಮಾಧಾನದಿಂದ ಹೇಳಿದ್ದು ಕೇಳಿ, ಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಅಯ್ಯಬ್ಬಾ... ಅನ್ನಿಸಿತ್ತು. ಸಂಬಂಧ ರಿಪೇರಿ ಆಗುವುದಿದ್ದರೆ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆಗಬೇಕಿತ್ತು. ಅದೊಂದು ದೂರದ ಆಸೆ ಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಇತ್ತು. ಅದು ನೆರವೇರದೆ ಅವಳಿಗೆ ದುಕ್ಕ. ಮತ್ತಾತಕ್ಕಲ್ಲ, ಅತ್ತೆಗೆ ಮೊಮ್ಮಗನನ್ನು ತೋರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಆಗಲೇ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಸಂಕಟ. ಈಗ ವೆಂಕಟರಾಮ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಪರಿಪ್ಪಿತಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ಬಿಗಡಾಯಿಸಿದೆ ಅನ್ನುವುದು ಕೃಷ್ಣಯ್ಯನ ಪ್ರಸಂಗ ನಡೆದ ಮೇಲೆ ಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಊರು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಊಟದ ಹೇಳಿಕೆ ಬಂದರೆ ಶಿವರಾಮ ಒಬ್ಬನೇ ಹೋಗಿ ಬರುವುದನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ತಮ್ಮನ ಸಂಸಾರ